

De Beer,

ons mooie vogelreservaat, is in gevaar!

Eenige weken geleden publiceerde het Rotterdams Nieuwsblad een bericht van zijn Haagse correspondent, waarin door de landbouwdeskundige, ir Kuipéri, werd verklaard, dat verwezenlijking van het plan tot aanleg van een vierde petroleumhaven op de kop van Rozenburg noodzakelijkerwijs zou moeten leiden tot aantasting van het vogelreservaat „de Beer”. De correspondent had zich tot de Provinciale Planologische Dienst in Zuid-Holland gewend die het bericht bevestigde. Het gaat, aldus de P.P.D., om het afwegen van belangen en helaas zal „de Beer” het kind van de rekening worden.

Wat ons in dit bericht vooral heeft getroffen, is de positieve vorm, waarin zowel ir Kuipéri (hoofdingenieur-directeur van de Cultuurtechnische Dienst) als de P.P.D. zich hebben uitgesproken. Men krijgt de indruk dat er geen twijfel meer mogelijk is of „de Beer” moet als verloren worden beschouwd.

Zo ver is het gelukkig nog niet! Niet te ontkennen valt, dat het vogelreservaat op een uitermate kwetsbare plek ligt en dat er voor het behoud zal moeten worden gevochten. Maar die strijd al bij voorbaat als verloren te beschouwen, lijkt ons geen juiste houding. Volgens onze inlichtingen zijn er twee bedreigingen voor dit vogelreservaat van internationale betekenis, nl. ten eerste de aanleg van de petroleumhaven en ten tweede de onderhandelingen die met een Duitse firma van wereldreputatie worden gevoerd over de vestiging van een bedrijf voor het verwerken van schroot. Over de plaats van de petroleumhaven zal de beslissing zeer binnenkort vallen. Zijn wij goed ingelicht, dan is de kans groot dat de haven oostelijk van „de Beer” zal komen en daarmee dit gevaar voor het reservaat zal zijn afgewend. Wat de tweede bedreiging aangaat, hieromtrent heerst nog volkomen onzekerheid. Wij kunnen slechts hopen dat bij de beslissing het zeer grote ideële belang, dat met behoud van het unieke vogelreservaat is gemoeid,

zwaar zal wegen. Er staan hier voor de wetenschap en voor de recreatie onvervangbare waarden op het spel.

Reeds eerder, in de bezettingsjaren, toen „de Beer” door een groot aantal bunkers en andere verdedigingswerken ernstig werd geschonden, werd aan de mogelijkheid van voortbestaan getwijfeld. Dank zij de met Staatssteun in werkverschaffing uitgevoerde werkzaamheden, was in 1948 echter reeds een groot deel der bunkers door zandbedekking aan het oog onttrokken en beplant. Datzelfde jaar werd ook een aanvang gemaakt met de aanleg van een bosstrook langs de oostzijde van het reservaat, van welke bebossing de oudere gedeelten nu reeds een zeer gewaardeerde wandelgelegenheid bieden. Aan bebossingskosten werd in totaal 140.000 gulden uitgegeven. Dank zij een jaarlijks subsidie ad f 10.000 van het ministerie van financiën en door de voortdurende toewijding van het bestuur en het personeel van de Stichting „De Beer” was het mogelijk, het vogelreservaat van de ergste oorlogswonden te doen herstellen en het weer te maken tot een plek van magische aantrekkingskracht voor alle vogelliefhebbers. Alleen in 1955 trok „de Beer” reeds meer dan 30.000 bezoekers, waarvan ruim 2500 een excursie maakten naar de broedkolonies. Het vogelreservaat is voor de met recreatieruimte zo schaars bedeelde Randstad Holland een verpozingsgebied van de eerste orde geworden. De opvoedkundige waarde die er van uitgaat, kan o.i. ook niet hoog genoeg worden getaxeerd. De vele schoolkinderen die er de broedende vogels komen bekijken, ondergaan door dit contact met de levende natuur indrukken, welke voor hun gehele verdere leven van waarde kunnen zijn. Ook de Stichting Vacantieverblijven Lagere Schooljeugd die in de zomermaanden de beschikking heeft over het Kamphuis, plaats biedend aan 80 kinderen, heeft er groot belang bij, dat „de Beer” behouden blijft.

Onder de „Vrienden van De Beer” telt de Stichting vele wetenschappelijke medewerkers, die door hun waar-

nemingen de kennis van flora en fauna jaarlijks verrijken.

Want, legden wij in het voorgaande, het accent op de betekenis van het vogelreservaat voor recreatie en opvoeding, de wetenschappelijke waarden die er met het behoud zijn gemoeid, zijn zo mogelijk nog groter. De talrijke vogelsoorten die er een veilige broedplaats vinden, trekken in de broed- en in de trektijd een groot aantal ornithologen uit binnen- en buitenland. Sinds enige jaren wordt door een groep studenten uit Leiden een intensieve studie gemaakt van de broedgewoonten der diverse soorten. Eventuele wijzigingen in de flora, verband houdend met de ontzilting, worden van jaar tot jaar gevolgd met behulp van zg. proefvierkanten. Regenval en grondwaterstand worden geregeld geregistreerd en hieruit konden reeds belangrijke conclusies worden getrokken, o.a. voor wat betreft de correlatie tussen grondwaterstand en ontzilting. Ten slotte ligt bij de monding van de Brielse Maas een interessant studieveld voor studenten in de botanie, geologie en geografie in verband met de daar optredende veranderingen na de afdamming van de Brielse Maas.

Dit is — in 't kort — de betekenis van „de Beer”. Het gebied is reeds tot twee maal toe aanzienlijk ingekrompen. De eerste maal doordat in de oorlogsjaren een bij „de Beer” behorend moerasgebied van 300 ha in landbouwgrond werd omgezet, de tweede maal doordat bij de afdamming van De Brielse Maas nog eens 300 ha aan „de Beer” werd onttrokken. Ook deze oppervlakte kwam voor het grootste deel de landbouw ten goede.

Er resten ons thans nog 900 ha; een der belangrijkste vogelreservaten van West-Europa is nog in tact. De strijd om het behoud daarvan zal met de grootste kracht moeten worden gevoerd en „op het hoogste niveau” uitgevochten. Het is niet zo, dat „de Beer” nu reeds moet worden opgegeven!

Ch. N.

Boven: grote sterns (foto Kees Scherrer). Onder: Het Groene Strand, waar vele weidevogels broeden

